

Płk lek. Marian KOWALIK (1925 – 2002), lekarz, pułkownik, dyrektor Biblioteki Głównej Wojskowej Akademii Medycznej im. gen dyw. Bolesława Szareckiego w Łodzi.

Oficer Wojska Polskiego, lekarz, nauczyciel akademicki, organizator i taktyk wojskowej służby zdrowia, organizator kształcenia i szkolenia kadr wojskowej służby zdrowia, dyrektor Biblioteki Głównej Wojskowej Akademii Medycznej w Łodzi.

Urodził się 5 sierpnia 1925 roku w Skarżysku-Kamiennej w rodzinie Władysława i Marianny z domu Proboszcz. Posiadał liczne rodzeństwo: brat Piotr (1927 – 2007) – inżynier, siostry Sylwestra (1931 – 2009) – handlowiec i Zenona (1934) – urzędniczka oraz najmłodsi bracia (1940) – inżynier i Jan (1942) – nauczyciel.

Żona Irena (1927) z domu Wiatr – technik ekonomista, dwoje dzieci: córka Elżbieta (1952) – nauczycielka, absolwentka UŁ oraz syn Sławomir (1956) – lekarz, absolwent WAM w Łodzi; wnuczeta: Jakub (1986) – farmaceuta, absolwent UM w Łodzi oraz Magdalena (1987) absolwentka technik dentystycznych UM w Łodzi i PŁ, studia II stopnia.

Do siedmioklasowej Publicznej Szkoły Powszechnej nr 4 im J. Słowackiego w Skarżysku Kamiennej uczęszczał w latach 1931 – 1938, następnie pobierał nauki w Prywatnym Gimnazjum Koedukacyjnym w Starachowicach (1938 – 1939), a w latach 1940 – 1942 w Prywatnej Szkole Handlowej w Skarżysku Kamiennej.

W okresie okupacji hitlerowskiej podzielił losy wielu Polaków, pracował przymusowo, była to Fabryka Naczyń Emaliowanych (Emailgeschirrfabrik) w Skarżysku Kamiennej. Przed wywiezieniem do Niemiec obronił się ucieczką i od 15 X 1943 roku ukrywał się w Ratajach k/Wąchocka gdzie uczestniczył w konspiracji i tajnych kompletach. Na terenie tym działały oddziały partyzanckie „Ponurego” (Jana Piwnika).

Wiosna 1945 roku przyniosła wraz z Armią Radziecką wyzwolenie znacznych obszarów kraju spod okupacji hitlerowskiej, jednakże na koniec wojny należało jeszcze trochę poczekać. Od 28 marca 1945 roku został powołany do wojska i służył w artylerii. Wraz z II Armią Wojska Polskiego brał udział w walkach o Berlin.

Po wojnie, pełniąc służbę wojskową w Toruniu ukończył 2 – letnią Oficerską Szkołę Instruktorów Sanitarnych C.W. San. Od 1947 roku pełnił obowiązki felczera w Warszawskim Manewrowym Pułku Artylerii. 17 czerwca 1949 roku zdał maturę i uzyskał Świadectwo Dojrzałości w Państwowym Koedukacyjnym Gimnazjum i L.O. dla Dorosłych im. St. Żeromskiego w Toruniu. Ukończył też (1951) 6 – cio miesięczny Kurs Laborantów Wojskowych.

W 1951 roku rozpoczął nowy, ważny etap w karierze zawodowej, został przenie-

siony do Kompanii Akademickiej w Łodzi (Fakultet Wojskowo-Medyczny) i od września rozpoczął studia na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej, które ukończył 31 sierpnia 1957 roku. Jako absolwent Fakultetu Wojskowo-Medycznego otrzymał nakaz pracy w jednostce w Nysie na stanowisku lekarza pogotowia ratunkowego, a następnie kierownika Laboratorium Analitycznego. W kwietniu 1958 roku został przeniesiony do jednostki w Komorowie k/Gubina, gdzie objął stanowisko Szefa Służby Zdrowia Dywizji Pancernej. W tym okresie uzyskał specjalizację z OTSZ [Organizacja i Taktyka Służby Zdrowia]. Od 1964 roku ponownie w Łodzi w Wojskowej Akademii Medycznej, na stanowisku Szefa Oddziału Szkolenia Rezerw Kadr Medycznych Służby Zdrowia. W latach 1964-1969 st. asystent Zakładu OOOZW WAM, specjalizacja II stopnia z OOOZW [Organizacja Ochrony Zdrowia Wojsk]. W latach 1970-1978 Szef Wydziału Szkolenia i Organizacji WAM, a od 1978 roku do 1990 Dyrektor Biblioteki Głównej WAM. W latach 80-tych okresowo p.o. zastępcy Komendanta WAM ds. Organizacyjnych. Przez wszystkie lata nie zaniedbujący swojego zawodu medyka, czynny lekarz.

W okresie wieloletniej służby wojskowej otrzymał liczne odznaczenia państwowe i resortowe oraz wyróżnienia: Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (1978), Złoty Krzyż Zasługi (1968), Medal za Udział w Walkach o Berlin (1970), Brązowy (1953), Srebrny (1958) i Złoty (1968) Medal „Siły Zbrojne w Służbie Ojczyzny”, Brązowy (1966), Srebrny (1977) i Złoty (1983) Medal „Za Zasługi dla Obronności Kraju”, Odznaka „Za wzorową pracę w służbie Zdrowia” (1975), Honorowa Odznaka Województwa Łódzkiego (1973), Honorowa Odznaka Miasta Łodzi za Zasługi dla Województwa Łódzkiego (1987) oraz liczne nagrody JM Rektora WAM. Po zakończeniu służby wojskowej otrzymał Odznakę Za Zasługi dla Związku Kombatanów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych (1999), Odznakę Honorową „Za Zasługi dla Związku Byłych Żołnierzy Zawodowych i Oficerów Rezerwy Wojska Polskiego (2000).

Po przejściu na emeryturę działał w kole terenowym Związku Kombatanów R.P. i Byłych Więźniów Politycznych, a od 1998 roku pełnił funkcję Prezesa Zarządu Okręgowego tegoż Związku. Aktywnie uczestniczył w staraniach o budowę Pomnika Chwały Armii Łódź.

Całe życie aktywny, uśmiechnięty i zycziwy. Hobby: historia współczesna, literatura satyryczna, działka i turystyka.

Zmarł 5 XII 2002 w Łodzi, gdzie został pochowany na Cmentarzu Wojskowym Na Dołach.

Spis publikacji

1966

1. Ewakuacja rannych śmigłowcem Mi-4. *Lek. Wojs.* 1966 R.42 nr 7 s. 581-585, ryc., bibliogr.
Współaut.: Jan Zdunowski, Aleksander Sitarz, ...

2. Sposoby wydobywania rannych z wozów bojowych. *Lek. Wojs.* 1966 R.42 nr 5 s. 385-392, ryc., bibliogr.

Współaut.: Aleksander Sitarz, ..., Jan Zdunowski

1968

3. Metodyka organizowania ćwiczeń polowych służby zdrowia. *Lek. Wojs.* 1968 R.44 nr 5 s. 349-353

Współaut.: Bronisław Głuś, ...

4. Segregacja medyczna w DMP. *Lek. Wojs.* 1968 R.44 nr 8 s. 633-639, ryc., bibliogr.

Współaut.: Bronisław Głuś, ...

5. Segregacja medyczna w DMP. *Lek. Wojs.* 1968 R.44 nr 10 s. 833-838, ryc., bibliogr.

Współaut.: Bronisław Głuś, ...

1969

6. Metodyka organizowania ćwiczeń służby zdrowia na mapach. *Lek. Wojs.* 1969 R.45 nr 4 s. 267-273, tab., bibliogr.

Współaut.: Bronisław Głuś, ...

Bibliografia publikacji pracowników naukowych Wojskowej Akademii Medycznej / pod red. Marii Chyla i Andrzeja Stempla. T. 1: 1958 – 1972. Cz. 1. Katedry i zakłady teoretyczne; Cz. 2. Katedry kliniczne. (Oprac.) Maria Chyla, Danuta Dubrowin, Sylwia Filipowicz, Wiesław Harland, Elżbieta Kaczmarek, Krzysztof Kaczmarek, Jadwiga Kornaszewska, Henryk Łuczyński, Halina Pilc, Andrzej Stempel, Stefan Wojtkowiak, Krystyna Zientek. Łódź, 1973, XXVI, 237+238 – 562 s. Wojskowa Akademia Medyczna w Łodzi. Główna Biblioteka Wojskowo-Lekarska; T. 2 1973 – 1977 / pod red. Marii Chyla i Andrzeja Stempla. Łódź 1981, XXIII, 367 s. Wojskowa Akademia Medyczna w Łodzi. Główna Biblioteka Wojskowo-Lekarska; Maria Chyla: Biblioteka Naukowa Wojskowej Akademii Medycznej. *Biul. WAM* 1983 R. 26 nr 2 s. 222 – 224; Jerzy Miłkowski: Wojskowa Akademia Medyczna. Pamiętnik Akademicki. Łódź: Wydaw. Spartacus 1997 s. 93, 181; Krzysztof Walczewski, Marek Matysiak: Biblioteka Główna Wojskowej Akademii Medycznej – czterdziestolecie. *Prz. Wojs.-Med.* 1999 R. 41 nr 4 s. 427 – 431; Lekarze wojskowi. Wspomnienia i refleksje / red. Jerzy Miłkowski. Łódź: Wydaw. Empress-Spartacus 2003 s. 313 – 314; Krystyna Breker: Biblioteka Główna Wojskowej Akademii Medycznej im. gen. dyw. Bolesława Szareckiego w Łodzi (1958 – 2002). *Kronikarz* 2006/2007 R. 5 nr 2 s. 228 – 240; Elżbieta Kraszewska: Emerytowani dyrektorzy i kierownicy bibliotek naukowych. *Forum Bibl. Med.* 2009 R. 2 nr 1 s. 30 – 50; Krystyna Breker: Biblioteka Główna Wojskowej Akademii Medycznej im. gen. dyw. Bolesława Szareckiego w Łodzi 1958-2002. *Forum Bibl. Med.* 2010 R. 3 nr 1 s. 565 – 577; Ryszard Żmuda: „Leksykon biograficzny uczonych” i „Słownik pracowników bibliotek medycznych” na łamach Forum Bibliotek Medycznych. *Forum Bibl. Med.* 2011 R. 4 nr 2 s. 303, 310, 313; // Materiały i informacje przekazane przez mgr Elżbietę Kowalik autorce hasła; Archiwum Uniwersytetu Medycznego w Łodzi – akta osobowe

Krystyna Breker